

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду на „Великом Тргу“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупаљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6 полугодишње, 4 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити и само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

СВОЈИМ ЧИТАОЦИМА

„Полицијски Гласник“ улази од 1. јануара 1899. год. у трећу годину свога живота.

Када је пре две године овај лист поникао, сва српска штампа поздравила га је са похвалном оценом и означила га као праву потребу у нашем друштвеном животу.

Да је ту потребу „Полицијски Гласник“ умео и кадар био да задовољи, доказ је најјачи у томе, што је он примљен у публици тако, као ни један до сада лист српски. Он је радо виђен у **Највишим** као и у другим круговима српскога друштва. Он је добио потврду са **Највишег места**, да је појава његова корисна и садржина и уређивање његово одлично.

„Полицијски Гласник“ не чита се радо само у Србији; он је исто тако топло примљен и тражен и у суседним државама. И већ се на два места у овим државама чине припреме, да се српски „Полицијски Гласник“ потпуно копира, и његов облик и уређење усвоји, ради чега су у самој редакцији лично тражени извесни подаци.

У осталом наш се лист и трудио да у пуној мери задовољи читалачку публику и савесно одговори своме задатку. У 54 броја за ову годину, изашло је 50 чланака, 247 слика, 107 бележака, 715 потерница ит.д.

У „Полицијском Гласнику“ није само једно читање полицијске или криминалне природе расправљено.

По сликама у *потерници* „Полицијског Гласника“ похватани су са незнатним изузетком сви побегли осуђеници и други тражени зликовци. А неколико тражених опасних лица похватале су суседне стране полиције, такође по изнетим сликама у „П. Гласнику.“

„Полицијски Гласник“ имајући за циљ, да помаже осигурање личне и имовне безбедности, доносиће и у идућој години расправе свију питања полицијске и криминално правне природе. Даље, даваће упутства за полицијске чиновнике и иследнике по најновијим прибављеним искуствима наше и стране праксе; доносиће сва упутства и формуле за општинске судове и власти; штампаће редовно слике и потернице злочинаца, лопова, варалица ит.д. и најзад, за забаву публици доносиће врло интересне криминалне приче из нашег и страног судства.

Познато је, како се радо читају у нас и на страни питања, која г. Таса Ј. Миленковић у својим интересним белешкама расправља. Ми имамо његово обећање, да ће нас и у новој години помоћи запискама из своје драгоцене архиве.

ОПРОШТАЈ

(из војничких прича)

„...Нико није умео тако лепо причати као мој покојни деда. И данас би га радо слушао; а већ, док бејаш дете, нисам се одвајао од њега. А био је веома строг. Није нам дао никаква нередица. Свакој стварчици знало се своје место, и тешко оном ко је на друго место остави. Није он тукао; али нам је теже било од оног његовог погледа него од не знам какве телесне казне. Исто тако није нам дао леновати. Ради макар шта, само да ниси беспослен. Пре него што сам научио читати и писати научио ме је бројати; па, ако никаква посла немам он ми упрти у руке какву своју књигу те бројим листове.

Кад га тако добро слушамо, он нас тада искупи па нам онда прича. А ми се претворимо у уво, па ни једно писнути ни шушнути. А он прича, прича, па му се тек заблиста око; мени се учини као да то не говори више човек него да оне речи долазе кроз прозоре, а дедин лик дође ми као светитељски...

Једном, баш на Вадње вече, седимо још за трпезом. На пољу хуци ветар и сипа снег; у пећи пуцкара весела ватрица, а деда поче да прича:

— Ма шта радио у животу, немој никад ништа учинити док се не запиташ: ма да ли ћу ја, после овога посла, моћи мирно да спавам? Јер, човеку нема нити бољег пријатеља, нити горег непријатеља од његових дела; а то је зато, што сваки у души својој има и свога судију који му мира не да, а тај судија то је — савест. Сваки човек има савести. Варају се сви који веле да је злочинци немају. Ево само да вам испричам.

Ја сам своју младост провео у Француској. Тамо сам радио и зарадио, па сам се онда вратио у своје родно место те купио ову кућицу и настанио се.

Елем, познавао сам тамо у једној варошици, где сам служио, једнога просјака по имену Јакова. Као да га сад гледам... Високо чело са проређеном седом косом, којом се ветар играо, бистрим, плавим очима у које ниси смео загледиати, јер си у њима видео тугу, страшну тугу. На његовим уснама нико не виде осмејка; а лице озбиљно, прекривено борама као да их је неко длетом урезивао. Он се одликовао од свију просјака тиме, што никад није замалио за милостињу него је само погледао онога што дели; али је тај поглед говорио више од речи... Због тога имађаше он као неку превласт над осталим просјацима и све њихне размирице решавао је обично једном речи, јер нико није ни сањао да га не послуша. Видело се по свему да је тај човек имао и лепших дана, да је некад био и свој господар, па је баш то и изазвало у људи веће сажаљење и ако нико не знађаше ни ко је ни од куд је.

Чак и попа Лазар га је некако више одликовао од других, и ако Јаков никад није црквеног прага прекорачио. Нико није видео Јакова у цркви ни кад су највеће церемоније, а нико, па ни сам попа, не запита га зашто. Има, децо, невоља и несрећа које се огледају на лицу човечјем, па ти је незгодно да их поменеш да не би невољнику горе ране позледио. Двадесет и пет година је како Јаков седи па томе месту. Нико не зна ко је ни од куда је. Дошао је једнога дана, сео ту, и од то доба долазио је сваки дан. Људи се навикоше да га ту виде; он поста ту као нека потребна ствар, као неки потребан предмет у дворишту црквеном, и свакоме би било некако незгодно да га ту не види.

Попа је редовно раздавао милостињу. Јаков је уживао некакву нарочиту милост његову. То су видели остали просјаци, али нико није роптао; чинило се свима да је то векако у реду, да је то право и да друкше не може ни бити. И вазда би га попа благим гласом ословио:

— Јакове, шта радиш?

— Хвала Богу, оче — одговорио би он тужним гласом.

* * *

Једнога дана, баш кад је снег вејао, изненадише се сви, а највише попа Лазар: Јакова не беше на његовом месту. Некако необично свима. Сви беху научили да га виде наслоњена уза зид црквени, да се загледају у његове плаве очи и да спусте милостињу у његову дрхтаву руку. И попа стаде распитивати за њ.

Кад сазнаде где седи, он се крену његовом стану.

„Можда је, веселник, на самрти. Треба неко да се нађе око њега. А можда има нешто и на души: треба да сам уза њ — мислио је попа путем.

Нађе му стан. Беше то један кућерак на крај варошице, обурван, готово срушен. Попа уђе унутра и закуца на собним вратима, па их лагано отвори и уђе.

Ушавши унутра стаде запрепашћен. Није га запрепастила сиротиња и немаштина, јер се и надао да ће то у овом кућерку наћи; али га запрепасти неколико раскошних предмета што виде у овој избици. Златан часовник висео је изнад постеле Јаковљеве; према њему на другом зиду висиле су у скупоценим, златним оквирима две слике, застрвене густим, црним велом; виже постеле, на једном маленом столу, стајаше малена статуа Христова од слонове кости — ремек уметности; у једном углу на наслоњачи, дамаском свилом превученој, стојаше молитвеник богато украшен, са масивним сребрним копчачама. Ове раскошне ствари падаху у очи тим пре, што све остало није вредило ништа.

Видећи свештеника болесник се придиже у постели. Попа се брзо прибра па рече:

— Шта! Ти си дакле болестан.

— Јесте, оче.

— Мислио сам чим те нема, и зато дођох да те обиђем. Слуга Божји сме заборавити само срећне, али невољнике никад! Желиш ли што?

— Ништа, оче. Смрт је ту. Донесе ми је старост и — немоћ.... Само још....

Ту застаде и обори главу.

— Шта, Јакове, шта би још желео? Да ниси гладан?

— Не, оче.

— Да немаш што на души?

Он потврди главом.

— А шта имаш? Кажу, па да се заједно помолимо оцу небесном, нека ти скине терет с душе.

Он одмахну главом.

— Шта?

— Мени се не може помоћи — рече готово шепатом.

— Не говори тако, Јакове. Господ прашта.

— Прашта, али не злочинцима — рече Јаков гласније и диже главу.

— Не хули на Бога! Сумњати у милост његову већи је грех од злочинства!

Јакову засјаше очи. Испрекидано дишући он се подиже у кревету и загледа се у благо лице свештениково.

— Ама не може, оче! Не може!... Ја не хулим на Бога! Ја знам да га има; ја знам да је праведан, а кад је праведан, онда ми не може опростити!

— Али не знаш, несрећниче, да је и милостив и да прашта, прашта вајвеће грехове — рече свештеник и спусти му руку на главу.

Јаков опет клону. Поћута неколико тренутака затворених очију, па их онда отвори. Над њим стојаше свештеник као Божји посланик и смешкаше се. Онда га прихвати за руку.

— Брате! — рече — Олакшај души својој: исповеди се.

— Добро! — рече Јаков.

* * *

И он поче несигурним гласом, замуцкујући, своју исповест.

Ја сам син једног закупника. Властела, чије је имање мој отац под закуп узео, била ми је наклоњена, те су ме као дечка узели у двор и ставили ме на службу њиховом сину. Васпитање које сам добио, мој одлични напредак у наукама наскоро изменише мој положај те место обичног слуге постанем секретар код свога господара....

Млад — било ми је двадесет и пет година — здрав, леп положај, неограничено поверење — шта сам могао више пожелети? Е, али ја сам желео!

У то време букну револуција. Ја, немирна духа, а запојен револуционим дахом из револуционарних новина, придружих се револуционарима. Моје се честоубље стидило тако ниског положаја који сам имао код свога господара. Решим се најзад те напустим двор.

Опојен овим духом мени се чинило да ми је нека неправда учињена; и ја, поред слободе и равнсправности, жудих и за неком осветом, и ако нисам себи кадар био дати рачуна.

Мој господар, међутим, као паметан човек, виде се несигуран на својим добрима, зато се хтеде с породицом уклонити ма где, где би мање падао у очи. Напусти дакле и он двор једнога дана оставивши све што није могао за неколико дана претворити у новац, и узевши само неке скупоцене породичне реликвије, побеже с породицом у Париз.

Кренем се и ја с њима.

Мој господар беше већ у списку бегунаца па су трагали за њим. Једини ја знао сам где се он с породицом склонио променивши чак и само име и начин живота, те је живео мирно, јер га нико није дирао нити на њ посумњао.

Сад — помисли, оче!... Ја издам свога господара!...

Рекавши то он погледа свештеника, али га овај гледаше благо... Њему дође некако чудноват тај поглед, па настави као са неком срибом:

— Помисли! Отац, мати, четири кћери, као четири анђела, и десетогодишњи синчић допадоше тамнице. Њихова парница дође на ред. Требало их је оптужити и осудити. Тада је довољна била једна ситница па да човеку оде глава. Јавни тужилац, што је у име државе оптуживао, беше у великој неприлици. Он немађаше ни чим да их оптужи. Тада се истаче један неваљалац, који беше посвећен и у домаће тајне, и који најлепшим речима и најплеменитијим мислима њиховим даде сасвим други значај и смисао и обеди их као заверенике... Тај неваљалац био сам ја!..

И опет погледа у свештеника. Овај га онако исто благо гледаше. Он започе даље грозничаво:

— Све их осудише на смрт... све! Само дечка пустише; он није био крив пред судом, као ни они пред Богом... Тада се гомилама водило на гилотину, данас једна гомила, сутра друга. Нешто се пореметило код судија, и прође дан кад их је требало погубити, а њих не погубише. Беше се некако окренула ствар и мало је требало па да се сви ослободе. Али се нађе једно чудовиште, лакомо да се обогати њиховом заоставином те их, као заборављене, пријави трибуналу. Његова савесност беше награђена грађанском дипломом, а пресуда, над невинима још овог вечера извршена. То чудовиште био сам — ја!..

Свештеникова рука, која држаше његову, задрхта... Он га погледа и не виде више благог осмеја на уснама његовим.

— Добио сам и награду за то, — настави он. — Три хиљаде франака и ове скупоцене предмете што их овде видите. То су ми дали, али за то узеше спокојство моје, мир мој. Запливао сам у раскалашан и развратан живот. Хтео сам предузети какав рад да бих што стекао — али све пропаде испод моје руке. Оне три хиљаде франака одоше врло брзо; а од свега оста ми савест која ми није давала мира ни дању ни ноћу. Дођоше године, а ја не имадох ништа, те одох у просјаче. Толике године стајаш пред црквом, али не имадох куражи никад да у њу крочим; немадох куражи да призовем Бога, кога сам пљунуо, ни веру, коју сам погазио!... Примао сам милостињу, али је не смедох трошити. Муком и глађу сам сачувао и стекао украдену суму од три хиљаде франака, и ево је онде у ономе столу заједно с интересом. И ту је сад све: и часовник, и Христос, и молитвеник-и слике и новци — само нема моје душе, мога мира, па чак ни опроштаја на самртном часу!..

Па зарони главу у руке и проли сузе...

— Не плачи, Јакове! — рече свештеник. — Твоја су дела тако ужасна да их ни цео век суза не би покајао. Али доброта свемогућег безгранична је; а чиста и искрена исповест нешто је више и од самог злочина...

— Стан'те, оче! Још висам све казао! — рече Јаков па скочи с постеле, и клече пред њиме и поче кршити прсте. — Још има! Пре него што примим опроштај Божји, узмите све ово, јер ме све на мој грех потсећа! Ево, узмите све новце и ове драгоцености, продајте их и новац поделите сиротињи! Ја вас молим! Ја се не могу пре смирити! Скоро тридесет година како ме ово мучи, како ми не да мира! Уклони све па онда праштај у име Господа! Ево! На!

И трже застор са слика...

— Ово су слике мојих жртава!

Свештеник се окамени... Беху то ликови његових родитеља...

Пламен му обли лице. Крв појури у главу. Прођоше му у мислима све беде и невоље, што их претури преко главе од онога кобнога дана. Руке му се стегоше у песнице и пођоше и нехотице у вис да се с висине спусте на главу несрећнику...

У тај мах поглед му паде на распетог Спаситеља. Она бледа глава са трновим венцем, клонула на десну страну... И као оживе онај кип; и као чу свештеник божанске опроштајне речи: оче, опрости им, јер не знају шта чине... Звук звона са његове црквике која му је данас све и сва, прену га. Он се сети шта је и шта је његова дужност — па погледа нада се, рашири прсте и спусти их на главу просјаку што га грчевито држаше и рече:

— Брате! Нека ти је Богом просто! Нека ти је просто у име оног што је ради нас на крсту умро! Устани!

И покуша да га дигне, али се просјак само сниза низа њ. Био је мртав.

по нем. Ј. М. В.

СЕН ЖИСТОВА ДРАГАНА

(СЛИКА ИЗ ФРАНЦУСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ)

I.

Ко још није слушао или читао о њему, о најчувенијем целату свих времена, који је педест година, од 1790—1840, руковао механизмом гилотине?

Никад неће ни један извршилац смртних пресуда погубити толико историјски значајних лица, колико их је он погубио.

Луја XVI, Марију Антоанету, Филипа Егалита, Дантона, Лебаса, Кутона, Анријота, Сен Жиста, оба Робеспјера и доцније опет под Лујем Филипом, краљевског убицу Фијескија и његове другове — све је њих он опремио у царство мртвих.

То је Анри Сансон, целат велике револуције, конвента, директоријума, конзулата, царства, као и Луја XVIII и његових наследника.

Овај целат је уз пркос свог одвратног и крвавог заната био пријатан, веома васпитан човек; брижљив супруг и нежан отац.

У његовом салону скупљаше се сваке недеље цвет уметника и књижевника, па и он сам био је велики љубитељ и познавалац музике, те дивне уметности.

Осем тога био је велики љубитељ још нечега... За време свог педесетогодишњег рада, кад год би коју чувену главу раставио од њенога трупа, одсекао би са ње један прамен косе, увио је у хартију а за тим на њој написао име онога, чија је она била.

Он је имао преко две хиљаде таквих праменова косе; праменова свих политичких странака, свих боја, сребрно седе и младалачко плаве. Ту збирку називао је он „пантеон револуције.“

II.

Беше то у јулу године 1794.

У дворници где су држане седнице конвента, на галерији одређеној за народ, стајало је у гомили брљавих санкилота, једно као капља младо, дивотно девојче. Својим као небо плавим, бистрим очима, у којима се огледаше невиност и радозналост, посматрала је она околину на галерији и присутне у дворници.

Њено одело било је просто али укусно. Црн, свилени пршњак врло лепо се приљубивао уз њен дивни девојачки

струк; на као снег белом врату беше уска трака од црне кадифе, о њој златан медаљон, а на девојачким јој грудма угасито црвени шебој.

То лепо девојче беше Меланија Сансон, шеснаестогодишња целатова кћи, којој је отац на многе молбе допустио, да може у пратњи свог млађег брата присуствовати једној седници конвента.

На лицу младог девојчета не огледаше се у почетку никакав други осећај, осем радозналост. Меланијине бистре очи блудиле су од једног краја дворнице у други; она се чудила великом носу једнога, смејала се незграпној бароки другога и више обраћала пажњу на своју околину но на говорника, који је у тај мах на трибини стојао и говорио о стварима, које њу нису ни најмање занимале.

Она беше ту дошла за то, да једном види изближе тог ужасног човека, страховитог Робеспјера, од кога је цела Француска дрхтала и на чију су моћну заповест сваки дан падале нове жртве од руке њенога оца.

Њена младалачка машта беше о том крвожедном владару створила такву одвратну слику, да би и сами Роми Даба морао бити анђео лепоте, кад би Робеспјер одиста изгледао онакав како га је Меланија замишљала.

— Грађанине — рече Меланија једном поцепаном дерану, који је крај ње стојао — хоћете ли ми учинити једну услугу?

— Врло радо, лепа грађанко!

— Онда будите добри, па ми кажите, које је Робеспјер?

— Ево га где се баш сад пење на говорничку трибину!

— То је дакле тај ужасни човек? Пхи, заиста је гадан!

— Не говори такве лудорије, сестро! опомену је уплашени брат.

— Којешта! Ваљда као слободна грађанка смем да кажем, да ли ми се неки човек допада или не допада? До душе није баш онако ружан, као што сам га ја замишљала, али је ипак доста ружан! Па какав му је промукао глас! Готово урла као хијена, што сам је пре осам дана гледала у менаџерији! Али бар одело му је лепше и чистије него у оних других! Готово изгледа као неки кицош!

Меланија је посматрала ужасног човека, који је у тај мах у сред бурног пљескања и одобравања довршавао свој говор, с истом онаком одвратношћу, с каквом је посматрала хијену у менаџерији! — Боже! — узвикну она наједанпут, — а ко је онај човек, што се сад пење на трибину?

— То је највернији присталица Робеспјеров, најватренији апостол слободе — објашњаваше јој санкилот, који је стојао крај ње.

— А како се зове, грађанине? — упита Меланија запето.

— Сен Жист, грађанко!

— Ух, да лепа човека!

— Допада ли вам се, лепа грађанко?

— Погледај, Жиле — настави она усхићено брату — погледај ону милу, дугу, плаву косу! Тако и никако друкчије морао је изгледати наш Спаситељ! Па како лепо звони глас тога човека! Та то је глас, који до срца продире!

— Ви сте баш веома одушевљени, грађанко! — упаде јој у реч санкилот.

— Пустите ме на миру, грађанине, морам чути, шта говори.

Меланија, која је дотле била сва око, претвори се сад у ухо. С правом побожношћу слушала је она онај лепо говор, као да је то била проповед из свештеникових уста.

Сен Жист држао је свој главни говор против зеленаша. Пошто је целом ватром свог одушевљења говорио о дужности државе, сликао је зеленаша у свој његовој гнусности, како све већа сише срж из сиротињских костију. Напослетку је прибрао сву снагу своје речитости и тражио од закона најстрожију казну за сваког зеленаша.

Тај ватрени говор електризовао је цео скуп у толикој мери, да је настао прави урнебес од одобравања. Праћен громким узвицима свих слушалаца Сен Жист се вратио на своје место. —

— То мора бити добар, часан човек — мрмљала је Меланија тихо сама собом, непрестано гледајући у Сен Жиста.

С осећајима, које у тај мах није могла да разуме, посматрала је она човека, којег је говор учинио тако дубок утисак на њено срце.

Сен Жист је сад имао за њу нешто надземаљског у својој лепоти.

— Хајдемо, сестро, време је ручку! — опомену је брат.

— Та останимо још мало! — мољаше га Меланија и не престано гледаше у свој идеал, који је равнодушно разговарало с другима и не слутећи, да је разбуктео плам у срцу једне од најлепших девојака.

Жил је повуче за руку.

— Ако нећеш да идеш, ја ћу да идем сам!

Тада она погледа последњим погледом онога, пред кога би била од свег срца пала и рекла му:

— Сен Жисте, ја вас љубим, љубим вас целим жаром прве љубави!

За тим је мирно пошла за својим братом.

III.

Од тога дана био је Сен Жист предмет тајне Меланијине љубави.

У њој је пламтела жеља да сваки дан, сваки час отрчи у конвент, да тамо види човека, што беше поносни храст, око кога се вијугао бршљан њене љубави. Рада је била да му рекне, да она у свакој звезди, која завири у њену мирну собицу, гледа његово око, да је он непрестано средишна тачка њених мисли и њених снова. А Сен Жист, он не знајаше, да је он њено небо, њен Бог, њено све.

На послетку се одважи и замоли оца да јој још једном допусти да присуствује једној седници конвента. Отац јој одобри.

Лепо обучена, као да иде на свадбу, похита она са Жилом, својим братом, ка циљу своје чежње.

Како јој је било срце, кад је бацила поглед кроз редове чланова конвента и како је поруменела, кад је нашла онога, кога је тражила. Он јој се данас учини још много лепши, но први пут. Долазило јој је да му приђе и пољуби га.

Међу тим је Сен Жист седео мирно, повучен у себе. На његовом бледом лицу огледаше се неки бол.

Нека кобна слутња као да је лебдела на његовом челу. Ваљда је помишљао на будућност.

Меланијине очи напунише се сузама. Она је плакала, не знајући за што. Да није и њу мучила иста слутња, која је узнемиривала и њен идеал тамо доле у дворници?

— О, Воже мој! — уздахну она — у овом ужасном времену све је могућно. Ко зна да неће и ова дивна глава кадгод пасти од секире мог оца, ко зна да неће и Сен Жист бити жртва гилотине као и многи други! Ох, само ја да не доживим никад тај страховити дан!

И пошто је Меланија своје сузе убрисала, упре опет свој поглед у милос човека, који јој у својој лепоти изгледаше као надземаљски геније.

Кад је довршена седница и чланови конвента почели да један по један излазе из дворнице, Меланију јегонила нека неодољива сила, да се у гомили скрије од свог брата и она похита к вратима, на која је конвент излазио.

Баш кад је приспела до врата, наиђе Сен Жист, човек њене љубави. Поруменивши и дошавши готово изван себе откиде она угасито црвени шебој са својих груди и пружи му га с погледом, који је говорио више но сви језици земаљски.

— Чија си ти, лепо дете? — упита Сен Жист.

— Ја сам кћи целата Сансона!

— Па шта хоћеш ти од мене?

— Ништа, грађанине, ништа! Ја сам... хтела... само... да Вас видим... и да... Вам... кажем...

— Па, што замуцкујеш? — упита је Сен Жист збуњено.

— Па да Вам кажем... да Вам кажем... настави Меланија сва зајанурена — да Вас љубим као свог брата, као свог оца, као свог Бога! Не љутите се на ме, грађанине! Нека чаробна сила гони ме, да Вам кажем, шта према Вама осећам! Изгледало ми је непаметно, да Вам проказујем тајну свог срца, али не имадох снаге, да је и даље кријем! Грађанине, не љутите се, не презрите ме с тога!

— Ох, мило и лепо дете! — узвикну Сен Жист одушевлено, — како ме испуњава поносом и срећом твоја исповест! У твојим очима ја видим лепу душу! Буди скромна и ваљана и немој никад срамотити свог оца!

За тим јој топло стиште руку и оде.

Меланија је била поруменела од стида. Она се не усуива ше да погледа у вис, но је оборених очију стојала непомично на једном месту као какав кип.

— Та где си, сестро, — чу се глас њеног брата. — Тражих те свуда. Добро је, те сам те нашао!

— Ах, брате мој! — изусти Меланија уздахнувши.

— Шта ти је, сестро? упита је Жил забринут. Ти си се тако изменила и пребледела!

— Жиле, мени није добро! Похитајмо кући! — мољаше Меланија.

— Ено тамо фијакера! Хајде да седнемо у њ!

У пола онесвеснула догегуца Меланија до кола. Чим је села, сруши се у наручја ужаснутог брата. После неког времена отвори она очи. Зверала је упрепашћено око себе, као да се пробудила из каквог тешког сна.

— Да ли сам ја то само сневала? — упита она промуклим гласом.

— Шта то говориш сестро?

— Сад знам. Нисам сањала! Ја сам га видела и говорила с њим! О, дакако!

— Ти као да сањаш, Меланија!

— Не, не! Ала пусти ме да сањам, брате; ово је најлепши сан у моме животу!

IV.

Четири недеље доцније, 28. јула 1794, испуни се кобна слутња Меланијина.

На троја кола вожени су на губилиште Робеспјер и његов брат, Сен Жист, Кутон, Диме, Анријот, Лескот, Пајан, Кофенал и још дванаесторица других.

Робеспјер, још јуче ужас Француске, био је данас предмет клетви целог народа. Он је седео између Кутона и Сен Жиста; његово запрепашћено лице била је сушта супротност ведром лицу Сен Жиста.

Он је ишао у сусрет смрти с растројеном душом, већ сад као да су га мучиле паклене муке. Међу тим у веселим очима Сен Жиста огледало се небо са свима својим блаженствима.

Горе на скели, у подножју гилотине, стојаше судбина Француске, целат Сансон и гледаше озбиљно у гомилу, која се подруживачки церекала, као да је пред шатром каквог комедијаша.

У тој безбројној гомили налажаше се једно једино створење, чије срце раздираху силни, неисказани болови. То беше Меланија, целатова кћи.

Меланија, која је свог оца до тог дана љубила целом снагом своје душе, па чак више но и себе, наједанпут је осетила неко гушање, неку одвратност против његовог заната. Долазило јој је да га свуче са скеле и довикне му: — Зар није пало доста глава од твоје секире? Остави тај посао данас, само данас, коме другоме, јер међу онима које ћеш погубити, налази се Сен Жист, идол твоје кћери, за кога би она радосно свој живот дала.

Али Сансон није ни слутио, шта је Сен Жист био за његово дете, па чак и да је знао, ипак не би могао поштедети драгана своје кћери.

Он је био невини роб закона и да му је закон налагао, да своје рођеном детету главу одрубн, он би ту заповест морао да изврши.

Сен Жист је био први, на кога је ред дошао. Он је ишао у сусрет смрти одважније но сви остали.

— Грађанине Сансоне, — рече он — хоћете ли да ми испуните последњу молбу?

— Говорите, грађанине!

— Поздравите од моје стране ваше дете, вашу кћер! Речите јој, да успомена на њу даје мојој души утехе на овом самртном часу!

— Зар ви познајете Меланију, моју кћер, грађанине? — упита Сансон зачуђено.

— Видео сам је само једанпут али је од тада нисам више заборавио. Кажите јој то, грађанине! А сад вршите своју дужност.

Сен Жист положи своју главу под секиру и — док би трепну око била је раздвојена од тела.

У хучној гомили чу се јасан врисак и једно младо девојче паде онесвесћено на земљу.

И не слутећи окрену Сансон тамо свој поглед и смотри своју кћер која је на земљи лежала. Он обриса једну сузу у оку и промрља:

— Добри Творче, опрости ми; ја сам невино оруђе!

Њезин брат и један непознати метнуше Меланију у фијакер, који је одвезе кући. Онај ужасни приказ, кад је њен драган издахнуо под секиром, беше јој свет помрчао.

За четрдесет минута целат је одсекао двадесет и две главе. Народ му је плескао на тој вештини а за тим се стао разилазити у све делове вароши, певајући патриотске песме.

Пошто су слуге све одсечене главе скупиле у једну котарицу, Сансон је од сваке одсекао по један прамен косе.

Кад је дошао ред на Сен Жистову главу, ударише му топле сузе. Он пољуби његов прамен косе и прогунђа бдио:

— Опрости ми, Меланија!

V.

Дванаест дана после погубљења Сен Жиста и његових другова зовнут је побожан свештеник ка постељи једне самртнице.

То је била Меланија Сансон, којој се после бескрајних мука и болова ближио крај животу. Као побожна и добра Хришћанка зажелала је да се исповеди и причести. Испод њених ногу стојао је њен несрећни отац, целат, не могући прозборити ни једне речи у свом огромном болу.

Чело њене главе седео је служитељ цркве, који јој је давао балсам утехе, говорећи јој о другоме свету, на коме ће се видети са свима милима и дражима.

Кад је чула те речи, Меланијине очи сивуше неким бојанским сјајем.

Она се усправи у својој постељи и махну му руком да приђе.

За време целе своје бољке она с њим није прозборила ни једне речи, није га удостојила ни једним погледом. Она је у својој узбуђеној машти гледала свог оца како драгану њеног срца хладно и озбиљно одсеца главу. Кад год би јој се Сансон хтео приближити, она би му довикнула:

— Одлази испред мојих очију, неосетљиви целате, који си ме лишио онога што ми је најмилије!

Сад, на самртном часу пошло јој је за руком, да своје гнушање угуши. Она је осећала да је свом оцу неправду учинила и велики бол задала.

— Оче — рече она с последњим напором — хоћете ли да олакшате самртне муке својој кћери? Ако хоћете, онда јој поклоните прамен Сен Жистове косе, да га понесе са собом у гроб, као једину утеху.

— Ево ти га, мило моје чедо — одговори целат и извади из својих недара један медаљон. — Од дана кад је он погубљен његова је коса затворена у овај медаљон висила на мојим боловима изможденим грудма, јер на неколико тренутака пред његову смрт дозвола сам да те је познавао, да те је љубио! „Поздравите ваше дете, ващу кћер и реците јој, да сећање на њу даје мојој души утехе на овом самртном часу!“ То су, моје дете, биле његове последње речи, које је твој отац добро упамтио! Ти тражиш од мене његову косу — то доказује, да си и ти њега љубила! На другом свету, кћери моја, ти ћеш га наћи и с њим се састати!

— Дај ми његову косу, оче — његову косу!

Сансон јој даде медаљон.

Уздрхталим рукама узе га Меланија, обасу пољупцима, и рече сузних очију.

— Хвала ти, оче! Опраштам ти!

Радост је лиши и оно мало снаге што је још имала у себи.

С небесним осмејком клону она у узглавље. И у последњем уздаху, који јој се отео са самртничких усана, изустила је име Сен Жиста.

Прев. Милица.

НА ОЦЕВЕ.....

СЛИКА ИЗ БЕОГРАДСКОГ ЖИВОТА

(СВРШЕТАК)

*

Три дана је већ прошло како је Ђурица ступио у господин Миланову кућу.

Господин Милан је за то време смишљао, шта би најбоље било да учни са Ђурицом, и најзад је смислио да га да на занат. Већ му је нашао и место код једног честитог мајстора, столара, кога је г. Милан по-одавно познавао. Уговорио је с њиме за три године, а г. Милан да га одева за то време. Утврђено је и то да га сутра одведе и преда мајстору.

Ђурица међу тим за ова три дана, ослободио се са свим у кући. Које поред Саше, које по доброту госпођиној, он се слободно кретао по свима одајама господиновог стана; госпођа га је пуштала и у све собе, па је пред њим чак вадила и новце из писаћег стола, кад јој је требало. У опште држали су га, као да им је нешто своје.

Тога дана, као обично, дошао је г. Милан кући на вечеру.

— Дакле, драга Анђо, поче г. Милан, задовољно трљајући руке, ми у неколико приводимо крају наше богоугодно дело. Нашао сам Ђурици место, и сутра ћу га одвести мајстору. Дао сам га мајстор Јанку столару — ти га знаш, то је онај, што је и нама радио. Њему сам га дао зато, што је Јанко честит човек а и мој познаник, а изабрао сам му тај занат, што сматрам да је то добар занат и да се од њега може лепо живети. Обећао сам га одевати за три године, док не постане калфа. Надам се да ти то неће бити криво, јер све то изнеће врло мало, тако, да ни осетити нећемо, међу тим, њему ће бити много поможено.

Ту г. Милан застале мало и погледа у Анђу чисто као да је пита, па онда продужи:

— Дакле то мало старог и преправљеног одела и рубља биће једина материјална жртва коју приносимо за Ђурицу, по осим тога, ако буде био добар, наумио сам да га зовнемо овда онда, о благим данима, к нама на ручак. Је л' да и то одбраваш? На њега ће то утицати; неће се више осећати усамљен и напуштен од целога света; долазак у нашу кућу, наша својтљивост и срдачни пријем, сазнање да има некога који се о њему брине и стара, — све то омилиће му рад и — он ће бити човек!

— Како год ти наредиш, рече Анђелија, благо, ти знаш, да ја само оно хоћу што и ти хоћеш.

— Али пре но што га одведем сутра, настави опет Милан, ред је да га зовнем, те да му то саопштим и да га мало посаветујем. За то молим те позови га да дође.

Не прође много и Ђурица стојаше пред господином својим као мали војник.

Господин Милан га узе учити и саветовати. Саветовао га је од сваке руке. (На брзу руку начинио је читав план како ће га саветовати). Прво се старао да мудосадањи његов живот наслика што страшнијим бојама и да га увери како је био на ивици пронасти. За тим му је говорио о Богу, па онда о дужностима које га очекују у новом животу. Учио га је да буде вредан, послушан и ваљан; да слуша мајстора, као оца свога; да избегава неваљалу децу и да само оно ради што му његови старији кажу, а за све то, обећао му је своју потпору и старање. За тим му је лепим бојама и разумљивим речима насликао будућност која га очекује, ако буде ову поуку примио, и ако се буде на занату онако владао као што му је казао.

Ђурица је нетремице гледао у господина и чисто гутао оне речи. Изгледало је као да су те речи учиниле своје дејство, и г. Милан већ унапред се радовао успеху.

— А сада, Ђурице, рече г. Милан, пољуби госпођу у руку, вечерај па онда спавај, па сутра на посао у име Бога!

III.

У полицији.

Сутра дан кад је г. Милан устао и отишао у своју собу за рад, имао је шта и видети: писаћи сто му обијен, неколико стотина динара и нешто накита жениног однесено; по столу и у фиоци дар-мар — све испретурано — на столу међу хартијама и осталим ситницама лежаше велики кухињски нож; он га узе у руке и виде како је на врху мало савијен. „Нема сумње, ножем је обијен сто“, помисли г. Милан. Узе разгледати фијоку, и угледа одмах на мекој дасци од фијоке ужљебљено место, које се подудараше са ширином ножа. „Дакле, завукао је нож између горње табле од стола и фијоке, па онда само таблу издигао и фијоку заједно са закључаном бравом изву-

www.napoleo.com. Ко ли је то могао учинити? питаше се г. Милан, и не слутећи правога кривца.

У томе уђе у собу и госпођа Анђелија. Ушла је да види, што јој нема тако дуго Милана. Он јој показа руком на сто и исприча јој како је покраден.

Госпођа Анђелија од страха само се спусти на столицу, лако дрхћући, а кроз главу јој прође мисао: шта ли би било од њих, да је тај лопов ушао ноћас к њима са тим великим ножем. Мало после дође к себи и захвали Провиђењу што се само на томе свршило.

Још ни једно од њих двоје не слутећи правога лопова. Најзад г. Милан зовну слушкињу, не би л' му можда она знала објаснити ову крађу.

Служавка уђе.

— Знаш ли да нас је ноћас неко покрао? упита г. Милан.

Служавка то до душе није знала, али се одмах сетила, јер јутрос рано кад је устала Ђурице не беше више у кући.

— Обешњак један, мени одмах није било право, чим сте га довели у кућу...

— Ама шта ти то, о коме ти то говориш? прекиде је г. Милан.

— Па о оном мангупу, Ђурици, кога сте неговали и чистили ова три дана, као каквог милостивог господина.

— Зар он! узвикнуше обоје.

— Па ко ће други него он. Ја, истина, нисам видеала, али јутрос рано кад сам устала да наложим ватру, њега не беше у кујни, а и ноћас за дуго није заспао, непрестано се мешкољио у постели. Тражила сам га, па га нигде нема. Ја сам знала да су ти мангупи неваљали, али да је толико неваљао да обије господинов сто и покраде вас који сте имали тако лепе намере с њим, то нисам мислила.

Г. Милан даде знак служавци да изађе, па се онда окрете Анђелији и рече јој да се не узбуђује и не плаши. — Што је било, било...

— Ништа ми друго не остаје, рече он, него да одем у полицију, и да гледам да га што пре ухватимо, док није продао накит и потрошио новац.

Полиција излази лако на крај са овим малим лоповима. Они су колико препредени толико и наивни. Лако их је ухватити, и обично не бегују никуд из престонице. Готово тачно зна им се место бављења: ако су што украли, они се неко време крију по буџацама док их не мине опасност; обично се испуњају по пијацама, где краду воће и по којој госпођи извуку кесу из џепа. По свршеној пијаци, а кад су топли дани сунчају се као лазарини пред општинским парком, близу саме Управе вар. Београда; зими и кад је хладно, растуре се по улицама и том приликом гледају да украду по коју ствар испред дућана. Ноћу спавају по туђим шупама, таванима и подрумима, а многи одшетају целу ноћ по улицама, и готово по неколико ноћи не спавају. Неке од њих савлада сан и заспе на улици, док не наиђе на њих по који жандарм, и тада се одморе и испевају у полицији!

За њих се може рећи да раде за другога, јер ако украду што од веће вредности, то им узму или измаме они већи мангупи и лопови, а њима за то даду какву ситницу. Или ако се који од њих и одважи, па покуша сам да препрода оно што је украо, одмах га ухвате, јер редак је купац који такав случај не достави првом жандарму на улици. Или, у најбољу руку, ако баш и протуре што сретно од крадених ствари, поткажу их доцније сами њихови другови полицији, чим се споредкају око чега. Тек како му драго, али ретко да који од ових малишана у брзо не падне шака власти, по учињеној крађи.

Тако је било и са Ђурицом. Једва ако је прошло 24 сата, већ је био ухваћен. Издао га накит госпођин, који је покушао сам да прода.

Сутра дан отишао је поново г. Милан у полицију, да се извести о резултату трагања за Ђурицом.

Члан га први стојећи и смешећи се, па му онда показа руком на сто, на коме лежаху новци и накит.

— Као што видите, добро сте прошли и добротинство вам је ипак награђено, рече члан, јер не само да је Ђурица ухваћен, него је нађен при њему и сав новац и накит; само је потрошио неколико динара.

— Видите, господине, продужи члан, понудивши га да седне, међу овим нашим престоничким мангупима има их још пуно, који би се могли спасти и извести на прави пут, само кад би наши „надлежни“ хтели да се мало позабаве тим питањем. Ми се у многом чему угледамо на просвећени Запад и имамо много лепих и корисних установа, које смо усвојили, и често пута хоћемо да будемо и да изгледамо просвећенији и напреднији од самих наших учитеља, а овамо још нисмо стигли да подигнемо један „Завод за поправку“, куда би се ови малишани за казну упућивали и одакле би извесно врло велики проценат излазио поправљен и спасен од очевидне пропасти, која им, овако напуштенима прети. Ми смо ваљда једини од просвећених народа, који оскудева у таквом једном заводу. Са овим нашим кажњавањем и хапшењем, верујте, не само да се ништа не постиже, но напротив, чим први затвор издржи овакав један малишан, он излази из њега два пута препреденији и покваренији. Полиција, расправљајући посведневно ове њихове кривице често пута долази у такву неприлику, да збиљски не зна, шта да ради. Има пуно случајева, кад нисмо пристали ни да их казним, ни да их не казним, јер ако их казним, они се тек у затвору науче од оних околних лопова разним неваљалствима и онда шта смо постигли казном? А ако их не казним, они онда узимају маха и продужују стари занат.

Члан застаде за тренут.

Господин Милан ћуташе као заливен. Очеvidно га је потресло казивање чланово. Јер ова јасна и жалосна слика, потресла би и мање осетљивог човека, а камо ли г. Милана, који је и иначе био бољива срца.

После мале почивке члан настави:

— А што је најважније и најстрашније у целој овој ствари, то је то: што је бројно стање ових наших мангуца достигло такву цифру, да се од ње мора ужаснути сваки мислен човек. Ни мање ни више, у нашој престоници има овакве напуштене деце неколико стотина! Замислите сада, нека се од овог броја развије само двадесет њих у праве злочинце, па вам не треба црње слике! После десет — петнаест година нашој престоници прети велика опасност. Ове честе крађе, обијање дућана по престоници, знате ли који то врше? То су некадањи ови малишани, који су сада порасли и усавршили се у злочиним делима а у апсанама главне полиције! То вам је истинска и жалосна слика ове напуштене деце. А сада шта мислите, шта ћемо са вашим Ђурицом?

— Могу ли да му опростим, упита г. Милан.

— Па лако ћемо за то, одговори члан, и нареди служитељу да доведу Ђурицу.

— Хоћу да га видим и да говорим с њим, рече члан, јер чини ми се да га не познајемо.

Служитељ уведе Ђурицу, па изађе напоље, а Ђурица стојаше пред чланом, дрхћући као прут од страха.

Члан га строго и подуже посматраше, па га онда упита.

— Како се зовеш?

— Ђурица....

— А презиме?..

Ђурица слеже раменима.

— Но, а презиме? понови члан.

— Не знам, одговори Ђурица.

— Како не знаш? Имаш ли родитеље?

— Нисам их запамтио; имам само једну тетку, но и она ме отерала од себе.

— А имаш ли каквог занимања?

Ђурица ћуташе.

— Немаш, дабогме. Дела да ми кажеш, јеси ли био који пут кажњен, али право да говориш, јер ако ме слажеш, биће горе по тебе.

Ђурица опет ћуташе, борећи се са самим собом да ли да слаже.

— Но, говори....

— Јесам.... једва промуца Ђурица.

— Колико пута?... пази, право говори.

Ђурица опет поћута мало, па онда рече:

— Два пута.

— А зашто?

— Један пут због скитње....

— А други пут?..

М А Л А Р О К А

ПРИПОВЕТКА

Гија де Мопасана

(СВРШЕТАК)

— Због крађе, једва промуца Ђурица.
— А шта си украо?
— Леб са пекарнице..... био сам јако гладан.
— А познајеш ли овог господина? упита члан и показа руком на г. Милана.

Ђурица погледа на ону страну и сав поцрвене.

— Да, познајеш га. То је твој добротвор. Лепо си му се одужио за његово добротворство.

— А ове златне ствари, и ови новци, настави, чији су?

Ђурица гледаше у земљу, и премешташе шубару час у једну час у другу руку.

— Кажи, јеси ли ти покрао ове ствари од господина.

Ђурица непрестано гледаше у земљу, а груди му се надимаху од страха и узбуђења.

— Ако лепо признаш, и обећаш да ће се поправити, знај да ћемо ти и ја и господин опростити. Дакле?...

Ђурица једва промрља:

— Јесам.....

— Па зашто, болан, Ђурице, да то учиниш спрам твога добротвора и поочима. Видиш ли колико си неваљао? Зар он, узео те са улице, одео те, нахранио, огрејао, и побринуо се чак и за твоју будућност, па тако да му вратиш. Ти ниси тако мали, а да не би могао појмити колико си неваљао и колико си скривио. Ето иде Божић, највећи празник; цео ће свет да се весели, а ти да седиш у затвору. Замисли да ниси то учинио, како би и теби лепо било. И ти би ових дана у лепој и топлој соби, за трпезом пуног колача провео празник код свога добротвора. У њему и његовој племенитој домаћини стекао си био поново оца и мајку, то највеће благо, за које до сада ниси знао, па све те благодети проиграо си овом крађом, и у место свега тога, сада те опет, самохрана као што си и био, на сам Божић, очекује кужна хапса, јад, беда и невоља.

Док је члан говорио, Ђурица је непомично стојао, са притиснутим шубаром на очима и тихо јецао; за све време говора чланова нешто га је страшно стезало у грудима и мислио је да ће свиснути. Ледена кора, што му је покривала душу и срце, почела се топити под топлим речма члановим — и читав поток од суза грунуо је из очију Ђурициних, пражњен грчевитим и испрекиданим јецањем, које се најзад завршило са гласним плачем. И Ђурици би лакше. Он се необично осећао, као никад дотле. И члан и његов господин и цела соба изгледаху му чисто као озарени неком светлошћу, њему до сад непознатом. Кроз цело тело прожма га неко незнано осећање... хтео је нешто рећи, али не могаше... језик му се завео од силних покрета душевних. Најзад се прибра, спусти шубару поред себе, погледа обојицу својим боним погледом, па онда клече пред својим господином и тихим гласом проговори:

— Опростите ми...

За тим се окрете члану:

— Ако ме још који пут видите овде — убијте ме.....

* * *

Од тога доба прошло је доста времена, и много се што шта изменило. Некоме је свануло, некоме се смркло. Точак живота многе је прегазио, а онај, који је умео да му измакне, одјурio је далеко, заједно са временом. Живот буја — све брекће од живота — престоница наша цвела и гигантски напредује: улицама њеним јуре трамваји, а електрика их осветљава. Имамо лепе и широке тротоаре; коцкасту калдрму; пре-красно уређене паркове и шеталишта; позориште; пуно доктора и уметника сваке врсте; лепу, униформисану полицију; три политичке странке и сила божија новина! Једном речи све имамо и све је бујно кренуло напред. И Ђурица се сретно пробио кроз таласе бурног живота, и ено га сада, где као први момак управља једном од највећих столарских радионица у престоници.....

Минули су дани, минувале године... време лети и оставља за собом прошлост... све се мења — само пред општинским парком сунчају се још једнако наши гамени исто онако као и пре, но само сада још у већем броју. М.

Требало је бацити тело у воду, али он помисли на халвине које покупи и сави, канапом који је имао у џепу веза, и баца у један дубоки вир, под стабло једног дрвета.

Затим пође крупним корацима, дохвати се ливада, много заобиђе да га не би видели сељаци који су у тој далекој страни становали, и врати се на вечеру у обичан час, причајући својим слугама куда се шетао.

Те ноћи спавао је, спавао је дубоким животињским сном, каквим морају спавати осуђени на смрт. Очи му се отворише на прве зраке сунца, и он очеку, мучен страхом да се злочин не открије, обичан час свога буђења.

После тога морао је бити присутан свима истрагама. То је чинио као какав сомнабул. у халуцинацији у којој је видео, ствари, људе као у неком сну, у облику пијанства.

Само му је продиран крик Рокин кроз срце прошао. Тога тренутка хтео се бацити на колена пред старом женом, викнувши: „Ја сам.“ Али он се задржа. И затим, преко ноћ, узе ципелице убијене и стави их на праг мајчине куће.

И догод је трајала истрага, он је заводио с правога пута истражног судију. Миран, господар себе сама, лукав и насмејан, мирно је разговарао са чиновницима о свима претпоставкама, побијао њихова мишљења, обарао њихове разлоге. Али, од онога дана када се истрага напустила, мало по мало постаде нервозан, раздражљив. Дрхтао је од најмање ствари, од најмање лупе скакао би од страха, дрхтао је од главе до пете када би мува пала на његово чело. Тада почеше оне његове помамне ноћне шетње по шуми.

Живот му је био несносан, отрован; ноћи и дане проводио је у ужасу; сваке ноћи привиђења су му се јављала. Закључавао се у своју собу, и покушавао се бранити, али све је било узалуд. Ноктима се хватао за своју постељу, и ладан зној га је обливао, и он је у ноћној тишини слушао како избијају часови и дубоко куцање свога срца. И несрећник је трпео више но што је и један човек икада трпео. У тим страховитим тренуцима била му је пала на ум мисао да се подметне под дрво у паду, на самом месту где је удавио малу Року. Због тога је и дао шуму да се крчи. Али када буква није хтела да му пребије крстине, он је, вративши се кући, дохватио револвер, али се није усудио опалити. Тада бризну у плач, као дете, понављајући: „Више се нећу усудити, више се нећу усудити!“ Затим паде на колена и зајеца: „Боже мој! Боже мој!“, и не усуђиваше се погледати ни на прозор ни на сто, на коме се револвер сијао.

Када се подигао, рече гласно: „То дуже не може трајати, треба свршавати.“ Од звука његова гласа прође га језа целим телом. Требало је наћи начина како да се умре, какво лукавство, на које не би могла пасти ни најмања сумња. Завидео је осуђеницима које жандарми воде на губилиште. Ох! када би могао наћи кога који би хтео опалити на њ! И одједном нешто чудно паде му на ум! Реши се да пише истражном судији, да му призна све, да прикаже себе сама. Замолиће га, заклеће га — знајући га као старог пријатеља, поуздана, дискретна — да не каже никоме ни речи, а он ће тада имати снаге да сврши са самим собом. И нека необична радост испуни му срце. Када буде спустио писмо у поштанско сандуче, тада ће се опрезно, да га нико не види, стрмоглавити са врх куле, и наћи смрт на оштром стењу испод куле. При паду сломиће и мотку на коју се у свечане дане развијала застава, и заједно са мотком стрмоглавиће се. Ко ће моћи ту посумњати?

И с места поче писати. У писму није ништа заборавио, ни једну појединост злочина, ни једну појединост из свога страховитог мучења, и заврши га, извештавајући свога пријатеља, да ће сам осудити злочинца, и замоли свога пријатеља да се постара да се никако не окаља његова успомена.

Кад је довршио писмо, дан се био родио. Написа адресу, и лаганим кораком сиђе на улицу до белог поштанског сандучета, и баца га унутра. Када се брзо вратио кући, осетио се спокојан, ослобођен, спасен. Кроз прозор је гледао када

ће да наиђе поштоноша. Ладан, сув ветар пролазио му је преко лица. Небо је било црвено, пламено црвено. Ренарде, стојећи, гологлав, гледао је пространу равницу, ливаде са десне стране, а с леве стране село, на чијим су се кућама димњаци пушили. Испод његових ногу пенила се Бриндија, о чије ће се стене за који часак размрскати. Осећао је као да се поново рађа у тој белој и ладној зори, пун снаге, пун живота. Светлост га је купала, окружавала, као нека нада. Хиљаде успомена су га обузимале, сећања на слична јутра, на срећне ловове дивљих патака по врбацама. Све што је волео, све му је падало на ум, и у његовом херкулски јаком телу поново рађало старе прохтеве.

И он ће да умре? Зашто? Убиће се глупо, јер га је страх од неке сенке, страх ни од чега! Он је богат и још млад. Каква лудорија! Довољно је неко увесељење, одлажење од куће, једно путовање, па да се све заборави! Ноћас заузет другим стварима, није видео дете. Можда га неће више никад видети? Земља је велика, а будућност је дуга! Зашто умрети?

Његов поглед лутао је по ливадама, и спази плаву тачку на стази дуж Бриндије. То је био Медерик.

Ренарде поскочи, кроз цело тело прође га осећање бола, и он појури низ степенице да потражи и узме писмо од поштоноше. Мало га се тицало хоће ли га когод видети; он је јурио кроз траву, и дође до сандучета у исто време кад и поштоноша.

Човек је био затворио дрвена вратаца и узимао бачена писма.

Ренарде му рече:

— Добар дан, Медериче.

— Добар дан, господин-председниче.

— Молим вас, Медериче, ја сам бацио у сандуче једно писмо које ми је јако потребно. Молим вас да ми га вратите.

— Добро, господин-председниче, даће вам се.

И поштоноша подиже очи. Пред лицем Ренардеа оста запрепашћен; председнику су образи били плави, поглед мутан, очи окружене црним круговима, упале у главу, коса разбарушена, брада израсла, кравата угужвана. Било је очевидно да није спавао.

Медерик упита: „Да нисте болесни, господине председниче?“

Овај, разумевши изненада да његово држање изгледа чудно, промуца: „Та није... та није... Само, скочио сам из постеље да вас замолим за то писмо... Ја сам спавао.. Ви разумете?...“

Неодређена сумња прође кроз дух старога војника, и понови:

— Које писмо?

— Оно које ћете ми вратити.

Сада Медерик поче оклевати, понашање кметово никако му није изгледало природно. Можда је у томе писму каква тајна, политичка тајна. Он је знао да Ренарде није републиканац, и да је у стању да се користи свима могућим изборним мајсторијама.

Он упита: „Које је адресовано то писмо?“

— Г. Питоану, истражном судији; ви добро знате г. Питоана, мога пријатеља.

Поштоноша га потражи по хартијама и нађе га. И тада га поче загледати, обрћући га међ својим претима, збуњен, не знајући шта да чини: или да учини озбиљну грешку у дужности или да од кмета створи себи непријатеља.

Видећи његово оклевање, Ренарде покуша да му шчепа и отме писмо. Тај нагли покрет убеди Медерика да овде има нека важна тајна, и он се одлучи, пошто по то, да чини своју дужност.

Он баци писмо у своју торбу, затвори је, и рече:

— Не, не могу, господин-председниче. Када иде у суд, не могу.

Нешто страшно дохвати се срца Ренардеа, и он поче муцати:

— Али ви ме добро познајете. Ви можете чак и мој рукопис познати. Кажем вам да ми је потребна та хартија.

— Не могу.

— Молим вас, Медериче, ви знате, да ја нисам у стању да вас преварим, кажем вам да ми је потребно.

— Не. Не могу.

Језа гнева прође кроз напраситу душу Ренардеа.

— Али, до врага, пазите се. Ви знате да код мене нема шале, и да вас могу збацили са вашег места, и то без оклевања. Најзад, ја сам председник општине, и ја вам наређујем да ми прдате то писмо.

Поштоноша са сталношћу одговори: „Не, не могу, господин-председниче!“

Тада Ренарде, обезумивши се, дохвати га за мишице да му отме торбу; али човек се одбрани једним махом, и, одмичући, подиже своју дебелу батину од зеленике. Он каза, непрестано миран: „Ох! немојте ме се ни дотаћи, господине председниче, или ћу вас млатнути. Пазите се. Ја чиним своју дужност.“

Осећајући се изгубљен, Ренарде нагло поста понизан, благ, мољакајући као дете када плаче:

— Али молим вас, пријатељу, вратите ми то писмо, ја ћу вас наградити, даћу вам новаца, ево их, ево их; ја ћу вам дати сто франака, разумете ли, сто франака.

Човек се окрете и пође.

Ренарде је ишао за њим, једва дишући, муцајући:

— Медериче, Медериче, чујте, даћу вам хиљаду франака, разумете ли, хиљаду франака.

Овај је непрестано ишао, не одговарајући ништа. Ренарде понови: „Начинићу вас златним. Све што год хоћете... Педесет хиљада франака... Педесет хиљада франака за то писмо. Шта ће вама бити ако ми га дате?.. Зар нећете?.. Па лепо, сто хиљада... реците... сто хиљада франака... разумете ли?... сто хиљада франака... сто хиљада франака.“

Поштоноша се окрете, тврда лица и оштра погледа: „Доста с тим, или ћу у суду рећи све што сте ми сада говорили.“

Ренарде се заустави. Било је свршено. Више није имао наде. Окрете се и упути се својој кући, јурећи као гоњена животиња.

Медерик се окрете и запрепашћен поче гледати то бегство. Он виде кмета како уђе у своју кућу и застаде као да се нешто чудно баш морало имати да догоди.

И одиста, наскоро се високи стас Ренардеа појави на врху куле Ренарове. Јурио је око плат-форме као луд, затим дохвати мотку заставе, поче је бесно дрмати, не могући да је сломи. Затим као пливачи што скачу главачке, подигнутих руку у вис, он се бади на празан простор.

Медерик му потрча у помоћ. Пролазећи кроз парк, он опази дрвосече где иду на рад. Он их дозво, вичући им шта се десило. И они наиђоше поред зида крваво тело, а глава се размрскала о једну стену. Бриндија је окруживала ту стену, и по њеном бистром и широком плићаку на томе месту, видело се како се шири дугачак црвен млаз од помешаног мозга и крви.

T.

ТРОВАЧИЦА

Из „Мемоара“ Г. Горона, бив. шефа париске тајне полиције.

Међу врло разноликим криминалним случајевима, које сам имао да испитујем, свега један случај тровања имао сам за време свога бављења у тајној полицији.

Па може ли се рећи да је та врста злочина, на сваки начин најгаднија, потпуно ишчезла и да је јавни морал учинио толико напретка, да нема више тровања?

Говорећи истину морам да изјавим, да је моје мишљење: да никад нису били многобројнији, а мање некажњени злочини те врсте, што је последица толикога успеха науке, да човек може да отрује човека, а да се ни најтачнијим лекарским прегледом не може да констатује ни најнезнатнији траг тровања.

Дакле, за откриће злочина, учињења тровањем, потребно је, ако је злочинац посвећен у најновије научне резултате, да слепи случај стави полицији у руке какав нео некивани доказ.

И ја сам једним случајем пронашао „тровачицу.“

Извесни „путујући“ агенат, М. К..., добијао је писма на пошти код Театр Франсе, poste restante и то с иницијалима С. Б....

Једнога дана, узимајући своју пошту зачуди се, кад виде једно мало плаво писмо, чији му рукопис беше непознат; он га брзо отвори и прочита ово:

»Драга моја,

Видео сам твога мужа и са задовољством сам приметно, да је оно учинило велико дејство. Уснице су му са свим беле, очи упале, лице бледо. Држим, да се можемо надати, да ћемо га се за месец дана отрести.«

Био је и један додатак:

»Сутра ћу ти донети још један пакетић.«

Јадни путник помисли, да није он предмет какве недотупавне шале; али размишљајући дође до закључка, да му случај даје доказе каквом грозном злочину недовршеном, о каквој прељубничкој драми чији би несрећни свршетак он могао да спречи.

И не устежући се он дојури на колима до моје канцеларије доносећи ми то писамце.

Ја га окретах и обртах јако заинтересован, али изненађен фактом, да злочинци, вршећи једно тровање, не предузимају ни најобичније мере опрезности.

Питах се, као и путник, да не буде то каква шала, јер има много њих у Паризу, који тако ставе полицију на ратну ногу и прошетају је кроз Париз. Међу тим сети сам се и тога, да је велики број најтежих злочинстава пронађен услед непажње злочинаца.

Дужност ми је била, да по овој ствари сазнам истину, и с тога организовах стражу око поште до Театра Франсе-а.

Свет који долази у пошту и не сања, како су честа бдења овакве врсте. Они и не помишљају, да индивидуе, које у куту каквога стола журно нишу денеше, нису нико други до тајни полицајци очекујући каквога лупежа или убицу, који долази да узме своју пошту, која га оптужује.

Сутра дан, у јутру врло рано, дође једна дама да тражи на одељењу poste restante писмо с иницијалима С. Б.

На сваки начин, да јој је врло непријатно било, кад је један агенат полицијски врло учтиво и с пуно поштовања узме за руку у метну у једна кола.

То је било тако брзо, да нико ни у пошти ни на булевару није приметно ту сцену.

Кола су већ јурила кеу Орфевр, кад жена запита агента:

— Али, господине, куда ме водите?

— Госпођо, одговори он, ка господину шефу тајне полиције, који вас мора видети.

Госпођа се навали на седиште и не проговори више ни речи до краја пута. Али јој руке нервозно дрхтају, а уснице јој беху врло бледе.

— Био бих изненађен, кад би она била потпуно невинна, рече агенат, који је довео, кад ми приопћи резултат свога истраживања.

Висока, танка, лепа, још млада, врло елегантно обучена, и прилично строга, као и све даме из богате буржоазије, била је госпођа, коју ми доведоше. Била је плавуша, и очију плавих, око њих модрило јако, лица пуног израза, које је болно рефлектовало све утиске.

Начин, на који је ушла у моју канцеларију, уверавао ме је, да је дама из отменијега света. Пружих јој фотељу, али она као да није то приметила.

Стојала је, наслонивши се нервозно на сто. Покрети су јој били нагли, глас промукао, а очи су јој сјале необичним жаром.

— Шта хоћете од мене, господине? упита ме она. Ја сам часна жена; што ме доведосте овде?

Покушах да је умирим, али њезин глас постајаше све јачим, покрети бржи, и најзад узвикну:

— То је непоштено! Ја нећу чак ни имена свога да вам кажем.

Служећи се ефектом већ добро познатим полицијским драматурзима, извукох лагано из шпага писамце и показах јој га. То беше од неочекиваног дејства.

Несрећна жена паде на колена и поче викати јецајући:

— Милост! милост! Ја сам бедница! ја сам тровачица!

Да, хтела сам да убијем свога мужа, ја сам једина крива. Он ме је само слушао и мене само треба казнити!

После кратке паузе она настави:

— Да знате, господине, колико мрзим тога човека, који се назива мојим мужем! Имати га увек поред себе већа је казна, но сама смрт. Јер ја волим једнога младића, онога, који ми је писао то писмо. Волим га свом душом својом! Он је мој љубавник, погодили сте, и кад год могу да будем његова,

кад год могу да украдем ма и један час од тога брачнога живота сва сам блажена.... И за тим морам да се вратим у пакао своје куће! Мој ме муж љуби; кад год његове усне додирну моје тело, чини ми се да ме врело железно пече. Тај је живот морао да престане пошто по то, и ја претпоставих злочин осуди да сам свакога тренутка поред њега.... Али кунем вам се да сам сама крива, мој је љубавник попустио из љубави; казните ме, колико хоћете, заслужила сам смрт; али преклињем вас поштедите њега.

Бежах збуњен, и поред свога искуства праксом стеченог овом мелодрамском сценом и питах се, шта да се ради.

Она шчепа ножице са мога стола и једва стигох да их јој отнем, пре но што би се њима ударила.

Онда је наморав да седне и покушавах да је умирим, представљајући јој, да је ипак боље да се злочин открије, но да се доврши, и тако полако сазнадох од ње, док је плакала, њезино име, адресу и име њезинога љубавника.

За тим умолим тровачицу, да буде тако љубазна и да ме чека у суседном кабинету, па оставивши је под присмотром два инспектора, одох одмах да известим истражнога судију.

Узбуђење г. прокуратора Републике није било мање од мога; јер чим је чуо име тровачице знао је, да јој је муж један од највиђенијих трговаца париских. Сложисмо се да радимо, врло дискретно и послах одмах агента да чине истрагу у крају г-ђе Х. и да јој нађу мужа; а друге послах да траже љубавника госпођинога Леона З..., саучесника јој, који јој је давао смртоносни прашак.

— Он ми је слао отров на моју молбу, рече ми она; не знам какав је то прашак, али знам да му је дејство споро и поуздано!

После два часа доведоше агента Леона З..., и рекоше ми, да нису никад ухватили тако веселог злочинца.

— Не, не, узвикнуо је он, пренув у смех, кад је видео агенте, она је врло добра. Никад не бих тако што могао да замислим.

И за време целог пута до стана полиције није могао тај тровач да утипа свој смех.

Смејао се и онда, кад је у моју канцеларију ушао и то тако необзирно, да сам морао да га опоменем, да је велики злочин за који се оптужује.

Тај човек, лепушаст, од својих двадесет и пет до двадесет и шест година, бркова црних и уздигнутих, погледа освајачкога, продужи смејање још јаче говорећи:

— Опростите, господине, али то је тако смешно, да не могу да се уздржим!

— Смешно! одговорих, тровање!

— Тровање! прихвати он, хи, хи, хи! Ах! да знате, и ви бисте се са мном смејали.

— Ну, говорите једном! прекидох га ја нагло.

— Па добро, рече он. Госпођа Х. је особено створење. Она је лепа, љубазна, и бога ми, радо сам је примио, ви ћете и сами разумети, кад ми се бачила у наручје; али њезина је машта увек радила. »Чуј, рече ми она једне вечери, треба пошто по то овога човека да нестане (и показа ми свога мужа, који је мирно у једном куту салона, прелиставао некакав илустрован журнал). Он нам смета да будемо заједно за навек, он треба да умре.« Мени је то изгледало тако смешно, и пошто не волим трагичну љубав, то јој дубоким гласом одговорих (да би боље одиграо своју улогу): »Ти хоћеш отрова, и имаћеш га.« Од то доба ја јој редовно шаљем три пут недељно по један пакетић бикарбоне соде, које она даје мужу с водом да пије, и она замишља да се он полако губи, док се напротив нагло гоји. Да знате, господине шефе, продужи он у смеју »нервирајућем«, колико сам пријатних часова провео поред ње«, од како је уобразила да сам јој саучесник у тровању! Ох, могу рећи да је удвојила пољупце! »Како да ме не волиш, узвикивала је ова каткад, стежући се на грудима својим, како да ме не волиш, ти поштени човече, кад си гристао мене ради да учиниш злочин!« И ви ћете, господине шефе, да ми верујете, али она ме воли и сувише, и ја се не љутим за овакав свршетак, после кога могу ићи да се одморим.«

Зар је ово водвил, па да се овако сврши та чудновата авантура?

Па ипак цела ова прича може да буде лепо средство за одбрану, зато ми одосмо Леоновој кући, да извршимо тачан ур-

Нађосмо у једној фијоци, коју је сам отворио, читаву збирку пакетића, лепо увијених.

Ја их покупих и послах у општинску лабораторију, одакле добих после четврт часа одговор, да је у њима потпуно безопасна сода бикер-бона.

У исто време дођоше и агенти, који су ишли у истрагу к мужу госпође Х. и који су нашли да се трговац налази у најповољнијем здрављу. Они су доручковали поред њега у оближњем ресторану, где је он свакога јутра свраћао, и констатовали да отровани има ванредну боју лица и захваљујући бикарбонској соди, која му је олакшавала варење, изврстан апетит.

Пре но што смо приступили суочењу оптужених, ми смо, ја и истражни судија, добро избрусили лепога Леона; код њега је било толико несхватање правога положаја, да је заслужио оштар прекор.

Морам признати да је престао са смејањем, кад смо ми свршили и да се јако побринуо за исход ствари. Најзад, пре но што ће да уђе у собу, у којој му је била љубазница, хтео сам ја, да је известим, о лукавству, где је она на срећу била жртва. Она ме слушаше смећећи се не прозборивши ни речи. У томе сам прочитао ове мисли:

— Боже! Како су ови полицајци наивни и глупи и како је мој љубавник интеллигентан човек! Он је пронашао начин, да се ослободимо.

Али врата се у томе отворише, лепа Леон уђе и исповеди се. Шта је даље Леон говорио, г-ђа Х. све се више мењала у лицу; уснице дрхтаху пуне презирања, а очи јој севаху као муње. Она му одједном упаде у реч:

— Немој, Леоне, лагати; признај све! Ја више волим робљу но срам.

— Буди паметна, драга моја, одговори Леон љубазно. Ти можеш мислити, да ради твојих лепих очију ја не бих рескирао да дођем на гилотину.

Она се од једном исправи:

— Веднице! неваљаче! викала је она, полетевши к њему и претећи му тако, да је он пошао назад до врата.

„Хуљо! продужила је она. И ја да поверујем у твоју љубав! Ах! како си ми се насмејао! подлаче! подлаче! Али ја се ипак надам, да те робија неће мимоћи. Је л' те господине? рече она окренувши се мени. Ви ћете га задржати. Ах, кад би постојала каква дубока мрачна тамница, из које никад не би изашао!“

Ми раздвојисмо љубавнике, али не задржасмо ни једнога ни другога, јер тако хоће закон. У кривичним делима, намера је неказнима, кад нема ни покушаја да се она оствари. А човек „отровани“ пио је само средство, које се даје људма слабога стомака. Није било покушаја и закон их ослобођава.

Сећам се, да је једном нека жена хотећи да убије свога љубавника, купила револвер. Гвожђар, који је посумњао, по њезином изгледу, у чистоту њезиних намера, напуни револвер ђор-фишецима.

Жена је пуцала на свога љубавника, наслонив револвер на његово тело, али га ништа није повредила.

Кад се сазнало за ово, жена је била кажњена за вређање јавнога морала.

И у овом случају ми смо имали један акуесоран деликат, који не допушта да тровачица остане некажњеном.

Суд је нашао, да оптужене треба пустити, пошто се озбиљно укорје.

Лепа Леон остави полицију много мање весео, но што је био, кад је у њу дошао; а што се тиче госпође Х., оно, што је она називала издајом од стране љубавника јој, било је по њу нешто најбоље.

Ја је затекох у малом кабинету, где сам је оставио да плаче као Магдалена, умирену.

— Госпођо, рекох јој, ви сте желели и спремали један грозан злочин, и није ваша кривица, што се није извршио. Закон нам не допушта да вас казнимо како заслужујете; али причувајте се, јер ми ћемо мотрити на вас, и ако се ма што деси вашем мужу ви сте пропали.

Госпођа Х. пође, посрћући као пијана кроз ходник полицијске зграде; један од агената одведе је до кола и она је у девет часова у вече била код куће, где је муж већ дуго чекао на ручан.

Она је на сваки начин у путу нашао какав леп изговор за задоцњење.

Од то доба нема срећнијега брачнога пара. Госпођа Х. није никад више видела лепога Леона и агенат, коме сам наредио да мотри с времена на времена овај пар, јави ми: „Брачни пар је срећнији но икад, госпођа Х. породиће се кроз неколико недеља.“

Крај дело краси. Муж није никад ни сањао о опасности, коју му је жена спремила била, а госпођа Х. поста моделом добре жене и мајке.

И многе би убице постале добрим и поштеним, да у трепутку, кад дижу нож, каква неочекивана сила задржи им руку, и кад би знали да од то доба мотри полиција на њих.

Ну, из овога не треба извести закључак, да је неопходно ономе, ко хоће да има добру жену; да је она смишљала, да га отрује.

с францускога Вел. Бајкић.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Страхиња Ниновић, разбојник, опасан лопов и варалица. Сад је момак у својој 26 години. Родом је из Бачеваца, среза и окр. ваљевског. Неписмен је, али да је хиљаду књига о упустивима за крађе прочитао, неби боље занат испекао, но што је сам по својој дивљој и дрској природи научио. Недела његова из раније многобројна су, и кад би их ми овде ређали требало би много оваких листова па да исцрпно све опишемо. Зато ми ћемо овде навести само онолико дела за колико га данас оптужују:

I. Октобра 24. год. 1896. допутовао је са Владимиром Продановићем из Клинаца, ср. ваљевског у Београд, који је дотерао неке коже да их прода. У Београду Владимир остави кола и коње код свога момка, а са Страхињом пође да се распита за цену. После неколико минута пошто су зашли у другу улицу, Страхиња се под неким изговором одвоји од Владимира, па побочном улицом брзо отрчи код момка који је чувао коже и каже овоме: „Потерај коже за мном, казао је Владимир.“ Безазлени момак то поверује па пође. Страхиња прода коже, узме новац и нестане га.

II. Априла 18. ов. год. отишао је у село Лелиће, па обазриво као мачак увукао се у вајат Антонија Недића, тамош. Ту нађе гуњи Алексе Новаковића, који је тада био послом неким код Антонија, и из истог гуња извуче 77 динара и један сребрн сахат у вредности 35 динара.

III. Маја 16. баш у први сумрак дође кући Трифуна Јањића у Ваљево, разбије прозор на соби, увуче се и покраде све што је дочепао. Доцније утврђена је вредност покрађе на 88 динара.

IV. После ове крађе на месец дана, 19. Јуна, ове год. пресретне и нападне на Ивка Пешића из Лелића и како овај није имао ништа да му узме, он га изудара кундаком и нанесе му повреду тела.

V. После овога, допадне у затвор и оков. Али, 3. августа побегне и том приликом похара ствари Јовану Милановићу, среском пандуру,* у вредности 43 динара. Поред овога уз пут украде још нечију сикиру, са којом је разбио гвожђе на ногама.

VI. У месецу септембру ове год. спремајући се ваљда за хајдука, Страхиња ускочи кроз прозор

у кућу Мијаила Јовановића из Стрмне Горе и украде му једну пушку острагушу у вредности 72 динара, и побегне.

* Сигурно зато што га није боље чувао.

Најзад, власти пође за руком, те га после великих напора опет ухвати, поново окује и стави у притвор. Но није прошло ни 10—15 дана, а Страхинџа провали зид на апсани и са гвозђем на ногама у друштву са неким Живорадом Пањићем, малолетним притвореником — опет побегне!

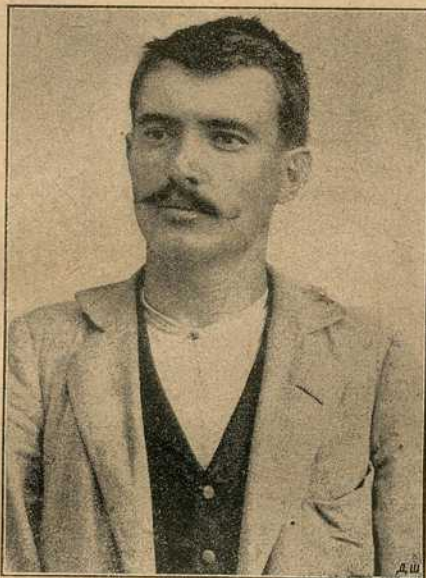
У почетку овога месеца, ухвати га, Веселин Беланац, жандкалар и Милија Дедић, редов.

Сад Страхинџа лежи у притвору ваљевског првост. суда, где очекује казну по заслуги.

Слику му додосимо да је при руци на случај поновног бегства. Њу смо заједно са подацима добили од г. Јакова Јелисавића, начелника ср. ваљевског, који га је и сликао са својим момент-апаратом. Хвала му.

Љубомир Благојевић — „Калаба“, Марко Марковић — „Трапа“ — „Црни Марко“, Драга М. Марковић.

Новембра 24. тек. г. Београд се, бар за извесно време, опростио двојице опасних лопова и једног од најирепредених јатака њихових. Тога дана спроведени су Управи београдског казненог завода на издржање робије ова двојица: Љубомир „Калаба“ и Марко „Трапа“, а Управи пожаревачког казненог завода Драга, жена Маркова. Први је осуђен на 7, други на 6, а Драга на три године робије. Осуђени су пак, због опасне крађе, коју су на дан 26 јула тек. год. извршили Благоју Вожићу, ложању на железници, у чијој је кући Марко стапновао.

Љубомир

Једнога дана, када Благоје није био код куће, отворили су његов стан с кључем, право, и из истог украли један пар одела и један пар ципела.

На неколико дана по извршеној крађи, „Калаба“ падне у затвор Управе града Београда због скитње и коцкања. На њему тада упознају украдено одело и ципеле Благојеве, те га тако одмах, разуме се пошто је и сам Благоје познао своје ствари, ставе под кривичну истрагу. У току истраге, која је била веома занимљива због „Калабиног“ лагања, сазнало се: да су Марко и жена му Драга, учествовали у овој крађи, те тако и они дођу с оне стране катанца.

После дугог и дугог увијања, лагања, подваљивања, окривљени су најзад потпуно признали кривицу, те су с тога пресудом првост. суда за гр. Београд од 9. новем. Бр. 23539, осуђени на казну, коју помену смо.

Слику „Калабину“ с кратким описом о њему изнели смо у 33. броју нашег листа. Поново је доносимо само с тога, да би овај „терцет“ био што потпунији, и да би о овоме, једном од најбистријих коцкара, могли саопштити читаоцима још неке податке. Док је био под истрагом, упита га, једном приликом један полиц. чиновник: нада ли се да ће га суд ослободити, било као невина, било из недостатка доказа?

Знаете ли шта му је на то одговорио „Калаба“?

— Кад би наше судије судиле по свом убеђењу, а не по оним доказима, које им пружи истражна власт, ја бих морао бити пуштен као невин, овако пак, бићу сигурно осуђен. Пред суд ћу изаћи само зато, да се испуни једна формалност, т. ј., да ми он ону капу, коју ми је полиција скројила и сашила, метне на главу и одреди време, за које ћу је носити.

„Калаба“ овако говори с тога, што се нада, да би својим вештим обмањивањем могао увек код судија створити уверење о својој невиности.

Марко Марковић, кога његови другови зову „Трапа“, због његовог хода или „Црни Марко“ због његовог маркантног лица,

Драга

извршио је у Београду небројено крађа у последње време, нешто сам, нешто у друштву са осталим лоповима. Занимајући се привидно кочијашењем, он је, као такав, уходио поједина места, па после тамо шиља своје питомце ради „гепљавања“. Нема ни једног лопова или коцкара у Београду, који њега и његову Драгу не познаје, а важнији од њих имају код њега увек сталног склоништа. Неколико пута падао је под истрагу због крађа, али, захваљујући умешности његове Драге, која је свагда налазила неке сведоке, који под заклетвом доказиваху његов *alibi*, он се увек извлачио од казне. Нема сумње, да би и овога пута то исто било, да је Драга била у слободи и да иследник није био довољно обазрив.

Полиција београдска заслужује похвалу, што је овог подмуклог лопова испратила у казамат београдски. Желети је, да тамо подуже остане.

Још нешто. Док је ова компанија лежала под истрагом, „Калаба“ је од једног притвореника, који је с њим заједно био затворен, украо 30 динара, а Драга опет од једне притворенице 16 дин. Најбољи доказ о њиховој покварености.

КО ЈЕ ОВО?

Циришка полиција ухватила је и притворила ово лице за извршене преваре, тамо, у Бечу и Галицији. На протоколу са-

слушања, казало се да је рођено у Нишу 16. јула 1858 год., да се зове **Лорент Емил Георг**, или **Вулан** и **Лорент од Вулана**; да је по занимању банкарски чиновник, новинар и кореспондент и да је у последње време беспослен становао у Београду у главној улици № 40(?). Према одговорима и понашању ове индивидуе, полицијска команда кантона циришког, сматра је за опасног и препреденог варалицу и лупежа, који можда има врло тавну прошлост. Зато нам је послала његову фотографију и умолила да се ако је икако могуће индентичност његова утврди.

Пошто је он Управи града Београда по све непознат, ми ову слику дајемо јавности и молимо читаоце, ако би ко ма шта знао о њему

да то достави или поменутој Управи или уредништву „Полицијског Гласника“.

Опис је његов: висок 165 см., стапа витког, косе и обрва кестењасте проседе, бркова црвенкастих, чеља широког, очију кестењастих, носа великог повијеног, уста великих, зуба — сечњака покварених, а лице му је дугуљасто, бледо мршаво и изнурено, ход прав.

ПОТЕРА.

Луку Милошевића, млинарског помоћника из Смедерева, тражи начелство округа подунавског актом № 24051. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелству, или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 30500.

Бернхард Хирш, берзански агент из Будим Пеште; про-неверио је у Бечу суму од 26.720 форината у вредећим папирима, па је из Пеште утекао некуда 8/20 децембра ове године. Бернхард има 36 година, Јевреин, ожењен и има двоје деце. Телесно је развијен, здравог изгледа, лица пуног, округлог, косе и очију загасито смеђих; бркова густих, црних и напред завијених; има пуну браду, напред зашиљену; нос му је кратак, дебео и прав; чело високо.

Аустро-угарски конзул у Београду актом Бр. 15712 моли Управу града Београда, а ова све полицијске власти, да се Бернхард живо потражи и на случај проналаска под јаким стражом упути њој — Управи — с позивом на Бр. 30588.

Стеван Атанасов Алебаков, бивши слуга у гостионици „Метропа“ у Софији, украо је двојици путника 31 наполеон и побегао. Он је родом из Катурса у Македонији, има 22—24 год., средњег је раста. Мисли се, да се Стеван сада налази у Србији, а нарочито у Шапцу, где, како се сазнаје, има неке родбине. Наређује се живо тражење. Пронађеног треба стражарно спровести Упр. гр. Београда с позивом на Бр. 30653.

ТРАЖЕ СЕ.

Душана, сина Јулке Стевановић, удове овдаш., тражи Управа града Београда. Он има 11 год., црномањаст је, има велике црне очи, у оделу је летњем — униформи „Душана Силног“. Пронађеног треба спровести Управи града Београда с позивом на Бр. 19917.

Даринку Стојановић, удову из Београда, тражи првост. суд за град Београд актом № 23178 ради извесног саопштења. Иста нека се сама јави поменутом суду, или Управи града Београда с позивом на Бр. 29758.

Г. Сави Ј. Јовичићу, учитељу у пензији из Краљева, украден је пре неког времена орден Св. Саве V степена са кутијом и ратном споменицом из II рата са Турцима. Он крадљивца врло добро познаје, но рад је да га поштеди и зато га овим путем позива да му орден на какав било начин у року од месец дана врати. Не учини ли тако, г. Јовичић ће га и преко своје воље са доказима тужити суду и изнеће му име на јавност. Крадљивац, вели г. Јовичић, није из Краљева.

УХВАЋЕН

Радоје Радовић, олд. продавац књига, чију смо слику донели у потерници прошлога броја, ухваћен је у Београду и према распису начелства округа крушевачког спроведен је пре неки дан у Крушевац.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

П. „Полицајац“, са албумом кривца од 79 слика, и календаром за 1899 год. — готов је.

П. „Полицајац“ је заступљен још једном важном рубриком. У њему су изнети бројеви са серијама, свих сточних билета који су покрађени у разним општинама Краљевине Србије. Са тога „Полицајац“ је потребан не само органима власти који потврђују сточне објаве, но и свакоме марвеном трговцу који стоку купује. Он ће тада избећи да купи крадену стоку, која је често пута доводила људе на беду.

Цена је „Полицајцу“ само 1 дин. Ко за готов новац узме преко 25 примерака, рабат је 25%.

НАШИМ ПОВЕРЕНИЦИМА

Што је „Полицијски Гласник“ и у 1898 години тачно и на време излазило у многоме је заслуга једног дела наших одличних повереника.

На њиховом труду, који у осталом значи изјава љубави према својој струци — ми им изјављујемо наше признање и благодарност, са жељом, да ове благе дане пријатно проведу, а у идућој, Новој Години, да се видимо здраво и весело.

И онима пак осталим повереницима желимо све ово; али... али би их молили, да своју дужност према нама, испуне још у овој години.

Уредништво.

ОДГОВОРИ НА ЗАДАТАК ИЗ 51 БРОЈА

Докан смо добили одговор на задатак „једна одбијена забрана“, која је одштампана у нашем листу у бр. 51., још од ових општинских писара:

Милана П. Зарића, писара општине Вишњичке;

Доситија Р. Станисављевића, писара општине Кнежичке;

Драгутина М. Ђировића, писара општине Сибничке, — који су се изјаснили, да је решење о одбијеној забрани противзаконито и неправилно. Разлози су им за то они исти које су изнели и остали, који се са њима слажу.

Миливоја Б. Николића, писара општине Пиносавачке;

Јанићија Митића, писара општине Ивковачке, — који се слажу с тим, да су разлози о одбијеној забрани правилни и на закону основани.

Нека и за њих важи наш одговор који смо дали одштампати у прошлом броју.

Овом приликом нека нам се дозволи да општинским писарима изјавимо нашу захвалност, што не само прате радњу општ. послова, коју износимо у нашем листу, но се и одазивају са разрешницама на постављене задатке. Ово је лепа појава, из које се види, да наш лист доста одговара постављеном му задатку.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Г. Јеврем Андоновић, министар унутрашњих дела, за време свог бављења у Нишу, оболео је од ишијаса и неколико дана лежао је у свом стану. Његово Величанство Краљ Александар благоволео га је посетити 18 овог мес. по подне, и задржао се код г. министра један читав сахат. — 20. ов. м. г. Андоновић је допутовао у Београд својој кући но и овде још не напушта своју собу.

Г.Г. Антоније Пантовић, начелник министарства унутрашњих дела и **Живојин Протић**, секретар истог министарства допутовали су да за време скупштинског одмора проведу ове благе дане у кругу својих породица.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Поред онога што смо на другом месту овога броја јавили, да ће нас и у идућој години помоћи својом сарадњом наш криминалиста г. Таса Ј. Миленковић, извештавамо читаоце, да су нам за идућу годину обећали своју сарадњу и г.г. Д-р М. Јовановић-Батут проф. Велике Школе, Д-р Миленко Веснић проф. Велике Школе и бив. министар правде; Мијанко Јовановић бив. упр. вар. Београда и бив. окр. начелник; Божо Маршићанин окр. начелник; Д-р Милан Васић, и Д-р В. М. Суботић (млађи) лекари; Јанко Веселиновић, Драг Врзак, Р. Домановић, М. Митровић и М. Павловић књижевници и још многи други полицијски и судски чиновници.

Према томе „Полицијски Гласник“ за 1899 год., у име Бога, биће још боље уређиван.

Нашим претплатницима који држе лист од почетка ове год. шаљемо и садржај уз овај број, да га са осталим бројевима повежу. Због наступајућих празника и свршавања овогодишњих рачуна, први број идуће године изаћи ће у суботу 8. јануара, сем случаја да се што ванредно деси, као бегство ког осуђеника итл. — Ми смо у овој години претплатницима дали два броја више, а у идућој години гледаћемо да дамо још и више.